

СВЕТИТЪ БРАТЯ

ЕДИНЪ денъ Богъ свика ангелитѣ на всички народи и ги попита, на кой народъ, що трѣбва, за да му бѣде добре.

Ангелътъ-закрилникъ на гърцитѣ поиска много земя, тоя на латинитѣ — умъ, а оня на франкитѣ — сила.

Изредиха се ангелитѣ и на другитѣ народи. Всѣки получи отъ Бога даръ: единъ — власт, другъ — богатство, трети — красноречие, четвърти — тѣлесна хубостъ.

Най-подиръ се яви предъ Господа и ангелътъ на българитѣ.

— А ти що желаешъ? — попита го Всесилниятъ.

— Моя народъ, Господи, си има земя, колкото му трѣбва, и за повече не ламти. И сила си му далъ: колкото има, стига му. Па и съ умъ си го надарилъ. Голѣмо богатство, наистина, той нѣма, но ти си го научилъ на трудолюбие: който обича работата, и щасливъ ще бѣде, и имотенъ ще стане. Само едно трѣбва на българитѣ: просвѣта. Между народа вървятъ мжже, които му проповѣдватъ Божието слово на чужди езици — и той го не разбира. Изпрати му, Боже Всемилостиви, вдѣхновени люде — да му обяснятъ Христовата вѣра на български езикъ.

— Добре, — каза Богъ. — Това ще стане. Похвалявамъ те, мой пратениче, че не поиска за своя народъ ни богатство, ни власт, не земя, а пожела онова, което е вѣчно — духовна свѣтлина. Затова ще надаря българитѣ съ още много други блага, но най-лично отъ тѣхъ ще бѣде просвѣтата: за дълги вѣкове твоятъ народъ ще бѣде просвѣтителъ и учителъ на цѣлото славянско племе.

Тогавъ Божиятъ духъ слѣзе надъ двамата братя, българии отъ Солунъ — Кирилъ и Методий.

И двамата бѣха мждри и свети мжже. Много книги бѣха прочели, много езици знаеха. Тѣ стѣкмиха славянската азбука и преведоха на свой роденъ езикъ Свещеното писание и други църковни книги.

Когато двамата равноапостоли отъ Солунъ отидоха между моравци — да имъ проповѣдватъ словото Божие на славянски, латини и франки се сдружиха: хитростъта и силата решиха да угасятъ пламъка на просвѣтата. Латинитѣ-духовници, подкрепени отъ франкитѣ-управници, притѣсняваха двамата братя и имъ прѣчеха.

Огорченъ отъ обиди и сломенъ отъ страдания,

Кирилъ се помина. Ала светото дѣло не се прекъсна: пое го Методий, който бѣ станалъ владика на панонскитѣ славяни. Той имаше много ученици.

Но враговетѣ на славянската просвѣта се ожесточаваха все повече отъ денъ на денъ. Тѣ предадоха Методия на сждъ. Хвърлиха го въ тъмница. И той изтърпѣ тия страдания безъ ропотъ — както правятъ мченицитѣ за Христа. Накрай го пустанаха, защото папата бѣ разбралъ, че е невиненъ.

И още дълго следъ това равноапостолътъ се труди неуморно на духовната нива. Заедно съ своитѣ ученици той преведе на български много книги, ходи да проповѣдва между чехи и словенци. Просвещава и славянитѣ въ византийското царство. Найсетне, като посвети повече отъ двесте свещеници и дякони славяни, свои ученици, той си отиде отъ тоя свѣтъ.

Латинитѣ и франкитѣ се озлобиха страшно, като видѣха, че следъ смъртъта на светитѣ братя славянската духовна нива дава още по изобилень плодъ. Тѣ почнаха да преследватъ и мчатъ безчовѣчно ученицитѣ имъ.

Нѣкой отъ тѣхъ напуснаха Моравия и отидоха въ България.

Между тия просвѣтителѣ бѣха Гораздъ, Климентъ, Лаварентий, Наумъ, Ангеларий и още мнозина — все мжже свети, мждри и учени.

Царъ Борисъ-Михаилъ ги прие въ Преславъ съ голѣма почестъ. Отрѣди имъ домове. Даде имъ имотъ. Улесни ги да учатъ народа и да му проповѣдватъ.

И дълги вѣкове следъ тѣхъ българската буква бѣ знакъ на духовна свѣтлина между всички славянски народи, защото тѣй бѣ отсждилъ Богъ когато раздаваше дароветѣ.

Николай Райновъ

КИРИЛЪ и МЕТОДИЙ

Два образа свѣтятъ надъ нашта земя,
два образа святи, две свѣтли слънца,
прогонили мрака и всѣка тъма,
посѣяли обичъ въвъ наштѣ сърдца.
Два образа святи: Кирилъ и Методий —
светцитѣ на всички славянски народи.

И нѣма забрава за ваштѣ дѣла,
и нѣма да има во вѣки вѣковъ,
че съ святостъ огрѣни сж ваштѣ чела —
съсъ Божето слово и вѣчна любовъ.
Свѣтете, свѣтете два образа свети,
два образа мощни съ скрижали въ рцетѣ!

Свѣтете, свѣтете, безсмъртни светци,
и съ свойтѣ дѣсници вий бдете надъ насъ,
че днеска ний всички ви виемъ вѣнци,
осанна на вѣки ний пѣемъ за васъ!
И носятъ се химни, възторзи и пѣсни,
и хвалимъ ви всички дѣлата чудесни.

Два образа свѣтятъ надъ нашта земя,
два образа святи, две свѣтли слънца,
прогонили мрака и всѣка тъма,
посѣяли обичъ въвъ наштѣ сърдца.
Два образа святи: Кирилъ и Методий —
светцитѣ на всички славянски народи.

Трайко Симеоновъ